

Svenarums kyrka och församling under 900 år

Här i Svenarum har det troligen funnits en kyrkobyggnad sedan 1100-talet. Då hade kristendomen kommit till bygden. Den första kyrkan var kanske en liten träkyrka. Man kan spekulera i om den byggdes på en kultplats från asatiden där på höjden vid Härån, bifloden till Lagan. Man vet att här har människor bott sedan stenåldern, eftersom det finns lämningar i trakten som tyder på det och de första människorna följde gärna floderna upp genom landet.

Svenarum omnämns första gången i en skrift från år 1281. Där berättas att kung Magnus Ladulås besökte byn. Kanske är han den ende kungen som möjligen besökt en kyrka i Svenarum.

Första gången vi kan se något nedskrivet om en kyrka i Svenarum är i en skrift från år 1307. Då hade man troligen byggt en stenkyrka liknade Njudungskyrkorna från 1100-talet, som vi idag fortfarande kan besöka i Sävsjö och Vetlanda kommuner, t ex Norra Ljunga kyrka eller kyrkan i Hjärtlanda. Närheten till klostret i Nydala, som grundades år 1143, har säkert spelat en stor roll som förebild för hur man byggde. Klostret bidrog säkert också till hur församlingen firade gudstjänst på medeltiden. Många gårdar i Svenarums församling kom att tillhöra Nydala klostret.

Vid restaureringen 1950 hittades ett lejonhuvud i sten som fanns på eller i den första stenkyrkan. Den gamla lillklockan i tornet är också från den medeltida kyrkan. Den har säkert ringt samman till katolska gudstjänster i slutet av 1400-talet. Vid restaureringarna 1950 och 2013 hittade man spår av den ursprungliga kyrkan under golvet – långhus, triumfbåge och korparti med absid i romansk stil. Man har även sett tecken som tyder på att kyrkan brunnit. Under danskarnas framfart genom Småland på 1500/1600-talet brändes troligen kyrkan ned, men byggdes upp igen, troligen med hjälp av medel från kungen.

På väggarna i kyrkan finns gamla begravningsvapen från 1600- och 1700-talet över herremän, som en gång bodde på herrgårdar i församlingen. Dessa män var också krigsherrar och förde ibland med sig krigsbyte hem.

En av herrarna Hillebard förde med sig malmkronan som hänger i koret. Det sägs att den kommer från Riga och den är ett 1600-talsarbete. Skrän berättar att Hillebard blev

instängd i en kyrka och plockade med sig kronan när han rymde därifrån. Mer troligt är att det var ett

slott eller en herrgård som blev av med sin vackra och detaljrika ljuskrona och att de var flera inblandade i flykten för kronan är tung.

Troligen ligger många av dessa adelsfamiljen begravda under kyrkan i den gamla ursprungliga delen. De rika begravdes så, medan allmogen begravdes på kyrkogården. Familjen Stedt, som starkt bidrog till byggandet av den nuvarande kyrkan, har ett eget gravkor på kyrkogården. Från början var deras gravplats där kyrktornet restes i början på 1800-talet.

I kyrkan finns flera unika föremål. Altartavlan av Pehr Hörberg skildrar hur Jesus stillar stormen. Hörberg målade 87 altartavlor. De finns i kyrkor

i Småland och Östergötland. Den i Svenarum målades 1809 och skänktes av C H Rydbeck, Lundholmen och A Svanborg som var bördig från Kohult. Svanborgs föräldrar var gästgivare och deras porträtt målades av Hörberg och finns numera i kyrkan. De skänktes till kyrkan 2014 av Helge och Harriet Sjöberg.

Den helt unika klockan i kyrkans mitt är gjord av en bonde - Sven Holmqvist. Den skänktes till kyrkan 1788 av E Broman från Hubbestad.

Klockan visar tiden åt alla fyra väderstrecken och dessutom finns en klocka med samma urverk ute på kyrkans gavel mot öster och riksväg 30.

På orgelläktaren finns en Schörlinorgel från 1797-98. Det finns mycket få orglar från 1700-talet. Tyvärr har denna inte varit spelbar på över 70 år. Under vintern/våren 2016 har orgeln restaurerats till ursprungligt skick av Bergenblad &

Jonssons Orgelbyggerie i Nye. Invigning sker hösten 2016 i närvaro av biskop Fredrik Modeus.

Orgeln skänktes av familjen Stedt, liksom predikstolen från 1792, förfärdigad av byggmästare Wennerholm från Långserum.

Den nuvarande kyrkan med torn stod klar att invigas den 5 oktober 1814. Under mer än 30 år hade kyrkan byggts om och till i etapper. Den västra delen står på den medeltida kyrkans grund. Tidigare fanns en klockstapel på norra sidan. 1806 ersattes den med tornet. Samtidigt fick kyrkan taktegel och målades invändigt i svart med listverk i guld. Så såg kyrkan ut under 1800-talet. 1901 byter kyrkan färg till vitt och brunt och två

kaminer installeras. 1950 byter kyrkan återigen delvis färg och får elvärme i bänkarna samt elektrisk belysning.

Drygt 60 år senare restaurerades kyrkan igen och återinvigdes 1 juni 2014 av biskop Jan-Olof Johansson.

Under sommaren 2013 genomfördes den yttre restaureringen av kyrkans torn och gravkapellet på kyrkogården (Stedska koret). Gravkoret är återigen vitt och tornlanterninen, som under 20 år varit svartmålad,

är numera ljusgrått. Samtliga fönster i kyrkan reparerades och målades om.

Under vinterhalvåret 2013/2014 gjordes den inre restaurering och samtidigt en viss förnyelse och modernisering av kyrkorummet. Avfuktning installerades i krypgrunden för att förhindra mögelangrepp, ett nytt värmesystem (luft-luft) förstärker det befintliga, ny miljöanpassad och modern ljussättning installerades och samtidigt byttes alla elledningar. Kyrkans väggar, tak och bänkar målades om. Handikappanpassning av kor gjordes och en bänkrad togs bort för att ge utrymme för barnvagnar, rullatorer och rullstolar. Toaletten flyttades till huvudingången och ett nytt pentry installerades vid södra ingången.

Dessutom har koret blivit större genom att bänkrader på varje sida togs bort. Ett nytt altare finns på plats och altarringen kortades och blev flyttbar. Nytt golv lades in i kor och gångar. Altartavlan och begravningsepitafierna rengjordes så de vackra färgerna framträder. En ny flygel och en ny kororgel samt nya gångmattor har ytterligare bidragit till ett vackert och ändamålsenligt kyrkorum.

Svenarums församling och kyrka har funnits i många hundratals år. Fortfarande firar vi gudstjänst eller mässa här i Svenarum varje söndag. Vi samlas också till sång- och musikgudstjänster, liksom dop-, vigsel- och begravningsgudstjänster.

Välkomna att dela vår gemenskap i glädje och sorg!